

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-1

Brno 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Azu design, s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce	Hlinsko – Kouty I. Oboustranně plošně retušovány hrot se čtyřmi přiloženými uštěpy (obr. 3, str. 23).
Cover Photography	Hlinsko – Kouty I. Bifacial point with four refitted flakes (Fig. 3, Pg. 23).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Resumé

Kuřim (Bez. Brno-venkov), Knínická Straže. Bei der Rettungsgrabung in der Knínická Straže wurde die Siedlung aus der Latènezeit entdeckt.

MIKULOV (K. Ú. MIKULOV NA MORAVĚ, OKR. BŘECLAV)

„Kasárna“. Doba halštatská. Pohřebiště (?). Ojedinelý nález. Uložení nálezů: Regionální muzeum v Mikulově, př. č. 08/2018.

Lokalizace: okolí bodu X=-599230 Y=-1203364 (S-JTSK).

V květnu 2017 byly zahájeny zemní práce na stavbě komplexu rodinných domů v lokalitě Kasárna na severovýchodním okraji Mikulova. V souběhu s těmito pracemi provádělo Regionální muzeum v Mikulově archeologický dohled na stavbě. Předmětná plocha se sice nacházela v blízkosti známého halštatského birituálního pohřebiště, které bylo objeveno v letech 1937 a 1938, i později v roce 1956 Karlem Jüttnerem, ovšem během archeologického dohledu nebyly zjištěny žádné známky pohřebního areálu. To mohlo být výrazně ovlivněno i skutečností, že na značné části areálu byly v minulosti postaveny i podsklepené stavby, které souvisely s funkcí vojenských kasáren. Na celé ploše byly sledovány velmi četné recentní stavební zásahy. Jediným nálezem vzešlým ze stavebních prací je fragment keramické mísy, který byl nalezen v druhotné poloze v oblasti budované retenční nádrže.

Kateřina Červená, František Trampota

Resumé

Mikulov (Mikulov na Moravě Cadastre, Břeclav District), „Kasárna“. One potsherd from a bowl was discovered in secondary position during construction of house complex near already known graveyard from Hallstadt period in Mikulov, site Kasárna.

PRAVČICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Podsedky“. KLPP – platěnická fáze. Sídliště. Záchraný výzkum.

Lokalizace: plocha vymezená souřadnicemi GPS:
1 : N 49.331029° E 017.507743°, 2 : N 49.330751° E 017.508348°, 3 : N 49.330632° E 017.508207°, 4 : N 49.330526° E 017.508422°, 5 : N 49.330877° E 017.508828°, 6 : N 49.33107° E 017.508413°, 7

: N 49.330957° E 017.508281°, 8 : N 49.331145° E 017.507889°.

V průběhu roku 2017 proběhla další fáze záchranných výkopových prací na stavbě R4901 Hulín–Fryšták. Archeologické práce navazovaly na výzkumy z let 2008–2010. Zkoumané situace byly zachyceny v prostoru budoucí silnice.

V prostoru výzkumu bylo prozkoumáno 60 čtverců o rozměrech 4 × 4 m s kulturní vrstvou a cca 30 archeologických objektů. Mezi objekty převládají převážně sloupové jamky – stopy nadzemních konstrukcí. Zajímavé objevy přinesl průzkum objektu č. 280. Zpočátku se tento objekt jevil jako zásobnice přikrytá skrumáží mazanice, valounků a keramických střepů. Poté výzkum pokračoval až do hloubky 1,8 m, kde dalšímu prohlubování zabránil intenzivní přítok spodní vody, kterou nebylo možné odčerpát motorovým čerpadlem. Výkopové práce se tak zastavily těsně nad šterkovým podložím. Objekt byl v pravěku používán zřejmě jako studna/napajedlo. Z objektu pochází četné vzorky určené pro další paleobotanické analýzy.

Datování osídlení spadá převážně do období KLPP – platěnické fáze, z kulturní vrstvy pochází i keramika datovaná do období kultury s moravskou malovanou keramikou.

Arkadiusz Tajer, Vendula Vránová

Resumé

Pravčice (Bez. Kroměříž), „Podsedky“. Hallstattzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘEROV (K. Ú. PŘEDMOSTÍ, OKR. PŘEROV)

Malé Předmostí 7. Doba laténská. Sídliště. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum v poloze „Malé Předmostí“ se nachází na trase nově budované rychlostní komunikace D1, ve směru Přerov–Říkovice. Předmětná lokalita se nachází na západním okraji města Přerova, v blízkosti městské části Předmostí, s nadmořskou výškou 224–225 m. Trať Malé Předmostí dále navazuje na tratě „Široký“ a „Díly“, které se také nacházejí v trase plánované stavby, a probíhá zde rovněž záchraný archeologický výzkum. V prostoru zkoumané plochy, byly již v minulosti provedeny povrchové sběry, během kterých byl získán keramický materiál, datovaný do období kultury popelnicových polí a laténu. Mezi zcela ojedinělé nálezy také patří fragment švartnového náramku (Schenk 1998, 227–239; Čížmářová 2004, 289).

Výzkum v poloze Malého Předmostí 7 byl započat v období měsíce března, plošnou skrývkou ornice na úroveň tzv. kulturní vrstvy, dosahující mocnosti od 0,10–0,60 m. Tato uložení zde vznikla během opakovaných antropogenních aktivit, dokládajících osídlení lokality od neolitu po období raného středověku. Četný archeologický materiál, získaný již během skrývky a následně i během exkavace kulturní vrstvy, dokládá osídlení této polohy v období neolitu – kultura lineární keramikou, doby bronzové – věteřovská kultura, lužická a slezská kultura, halštatu – platěnická kultura, latěnu a období raného středověku.

Po provedené skrývce ornice byla zachycená kulturní vrstva, zkoumána metodou šachovnicově kopané čtvercové sítě. Během sezony 2017 bylo prozkoumáno celkem 162 čtverců o rozměrech 4 × 4 m. Nejmladší výkopy z období raného středověku bylo možné jako jediné identifikovat, již během skrývky zkoumané plochy. Starší pravěké výkopy byly v půdorysu začištěné kulturní vrstvy, zachyceny jen ojediněle. V některých případech se výkopy zahloubené do kulturní vrstvy podařilo identifikovat, až na vytvořených řezech čtverců.

V roce 2017 bylo v měsících březen až prosinec exkavováno a následně zdokumentováno celkem 580 sídlištních objektů, které dokládají osídlení lokality v období neolitu, doby bronzové, halštatu, latěnu a raném středověku. Z celkového počtu zkoumaných výkopů lze 12 přiřadit k osídlení v době latěnské, které zastupují v 5 případech výkopy polozemnic, ve 4 případech výkopy zásobních jam a ve 3 výkopy neurčité funkce. Osídlení má v tomto prostoru rozptýlený charakter, jednotlivé domy jsou od sebe vzdáleny průměrně 15–20 m.

Zachycené polozemnice měly ve všech případech obdélný půdorys, zahloubený v rozmezí 0,30–0,60 m, do sprašového podloží. Stěny polozemnic byly pravidelné přímé, se strmým sklonem, navazující na pravidelné rovné dno. Podobu konstrukce střechy dokládají kúlové jamky, zachycené u všech zkoumaných domů. Ve čtyřech případech se kúlové jamky nacházely ve středu kratších stěn polozemnice, tvořící tak podélnou hlavní osu střechy. Podobný typ konstrukce sedlové střechy je například doložen z výzkumu v Kralcích na Hané a mnoha jiných lokalit (Šmíd 2007, 391). Rozměry zkoumaných domů se pohybují v rozmezí od 1,85 × 4,5 – 2,90 × 5,35 m, s hloubkou 0,30–0,60 m, s orientací ve směru severozápad–jihovýchod. U jedné z polozemnic byla zadní delší stěna vytvářena do podoby tzv. lavice, sloužící zřejmě jako lůžko. Druhý typ konstrukce pak zastupuje polozemnice, u které byly kúlové jamky zachyceny v rozích a ve středu delších stěn. Chata dosahovala rozměrů 2,5 × 5 m s hloubkou 0,30 m. Z výplně polozemnic se kromě četných keramických a kostěných

nálezů podařilo získat i železné artefakty, zastoupené fragmenty hřebíků, stavebního kování a jedné sekery. K ojedinělým nálezům patří nález zlatého třetinkového statéru, získaného z kulturní vrstvy, z místa vzdáleného 6 m od jedné z chat.

Výkopy zásobních jam, společně s výkopy neurčité funkce, se nacházely v bezprostřední blízkosti polozemnic. U většiny zkoumaných zásobních jam byla zachycena pouze spodní úroveň, zahloubená do geologického podloží. Jámy dosahovaly hloubky v rozmezí od 0,50 do 0,80 m. V půdorysu měly oválný tvar s vakovitým nebo hruškovitým řezem. Povrch stěn byl ve všech případech pravidelný, s konvexně pohloubenými stěnami, které nasadaly na rovné nebo mírně zahloubené dno. Výkopy neurčité funkce lze charakterizovat jako objekty nepravidelného oválného půdorysu s mísovitým řezem. Objekty dosahují rozměrů v rozmezí od 0,35 × 0,48 – 0,46 × 0,74 m, s mělkým zahloubením, nepřesahujícím hloubku 0,32 m. Tmavě hnědá výplň výkopů obsahovala ojedinělé fragmenty keramiky a mazanice.

Z většiny zkoumaných výkopů byly během exkavace odebrány vzorky na environmentální analýzy, které nám v budoucnu řeknou více o fungování keltské vesnice a životě jejich obyvatel.

Vít Hadrava

Literatura

Čižmářová, J. 2004: *Encyklopedie Keltů na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri.

Schenk, Z. 1998: Nové povrchové sběry na území Přerova a jeho okolí. *Pravěk* Nová řada 8/1998, 227–239.

Šmíd, M. 2007: Kralice na Hané (okr. Prostějov), *Přehled výzkumů* 48, 391.

Resumé

Přerov (Kat. Předmostí, Bez. Přerov), Malé Předmostí 7. Laténezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘEROV (K. Ú. PŘEDMOSTÍ, OKR. PŘEROV)

„Široký“. Platěnická kultura. Sídlíště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1136897.411 : 536130.934, 1136711.734 : 535956.116, 1136917.283 : 535983.981.